GEOLOGINIŲ DARBŲ RINKOS VYSTYMOSI TENDENCIJOS IR GALIMYBĖS ESAMOMIS EKONOMINĖMIS IR TEISINĖMIS SĄLYGOMIS

KUO GALI PADĖTI AR TRUKDYTI VALSTYBĖ (VALDŽIOS INSTITUCIJOS)?

SEMINARAS LIETUVOS GEOLOGŲ DIENOS PROGA, 2017-04-26

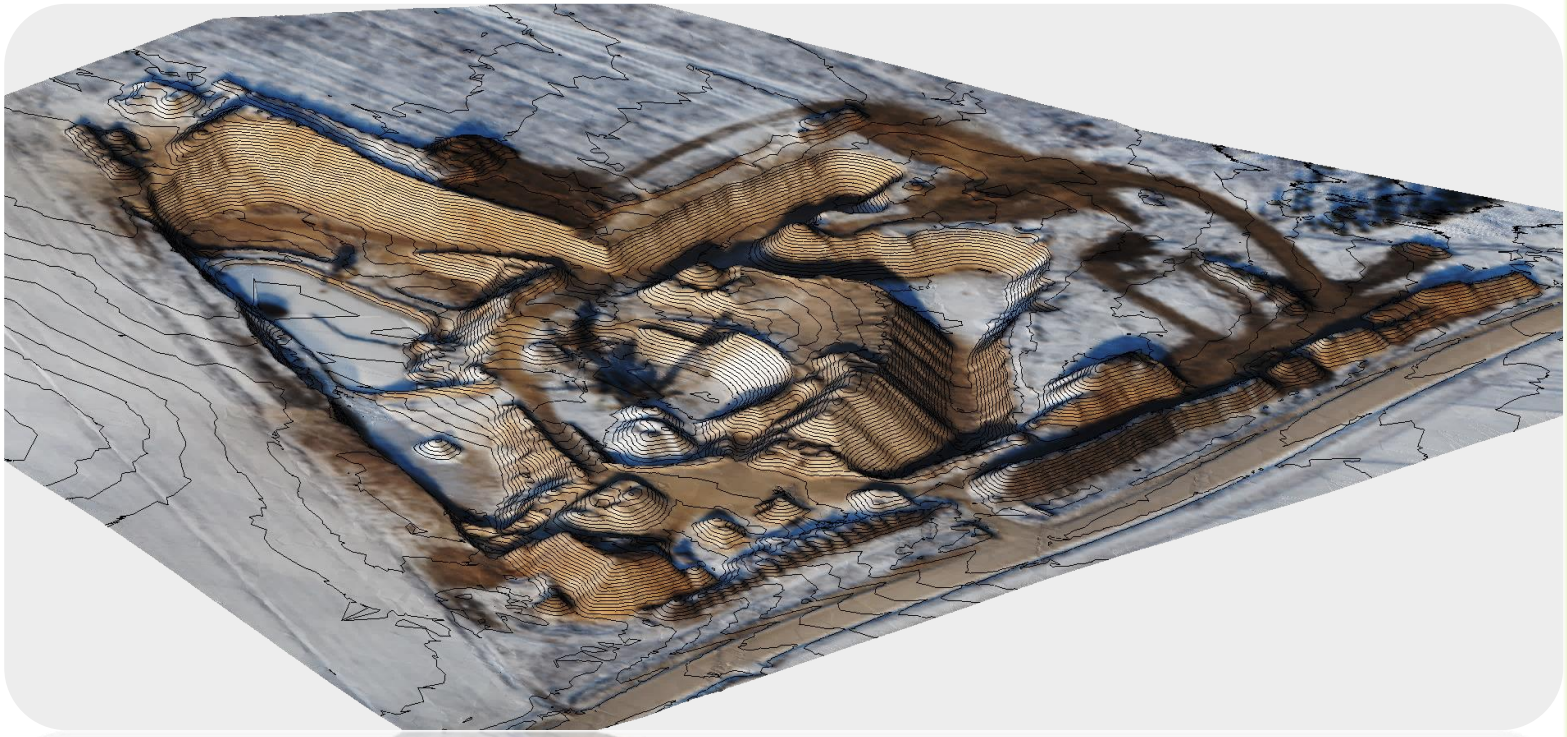

Dr. Ginutis Juozapavičius,UAB "GJ Magma"

Dr. Tatjana Kuzavinienė, UAB „GJ Magma", VU

GEOLOGIJOS ĮMONIŲ ASOCIACIJA

LIETUVOS KARJERŲ ASOCIACIJA

LIETUVIŠKOS DURPĖS
DURPIŲ ĮMONIŲ ASOCIACIJA

LIETUVOS PRAMONINKŲ KONFEDERACIJA

1992 metų mintys apie „Geologiją ir rinką“

1. RINKA – TAI LAISVĖ VEIKTI.

Šios laisvės laipsnį, priklausomai nuo visuomeninės santvarkos, reguliuoja valstybė priimdama įstatymus skatinančius arba stabdančius privatųjį verslą. Be ženklaus privataus kapitalo svorio šalies ekonomikoje, be verslininko suinteresuoto pelnu, rinka neegzistuoja.

2. LAISVA VISUOMENĖ IŠ VIS NĖRA ĮMANOMA BE EKONOMINIŲ SPRENDIMŲ GALIOS DECENTRALIZACIJOS, O TAI LEMIA NUOSAVYBĖ, PASISKIRSČIUSI TARP DAUGELIO INDIVIDŲ AR GRUPINIŲ VISUOMENĖS NARIŲ.

Istorijos tėkmėje dauguma totalitarinių režimų kaip tik ir rėmėsi ekonominės valdžios koncentracija valstybės ar valdančios partijos rankose. Galima pasakyti, kad ekonomikos suvalstybinimas ir su juo surišta ekonominės valdžios centralizacija yra tiesioginis kelias į vergiją – raudoną, rudą arba bet kurią kitą.

Šios mintys ryškiausiai parodo tiesioginį ryšį tarp:

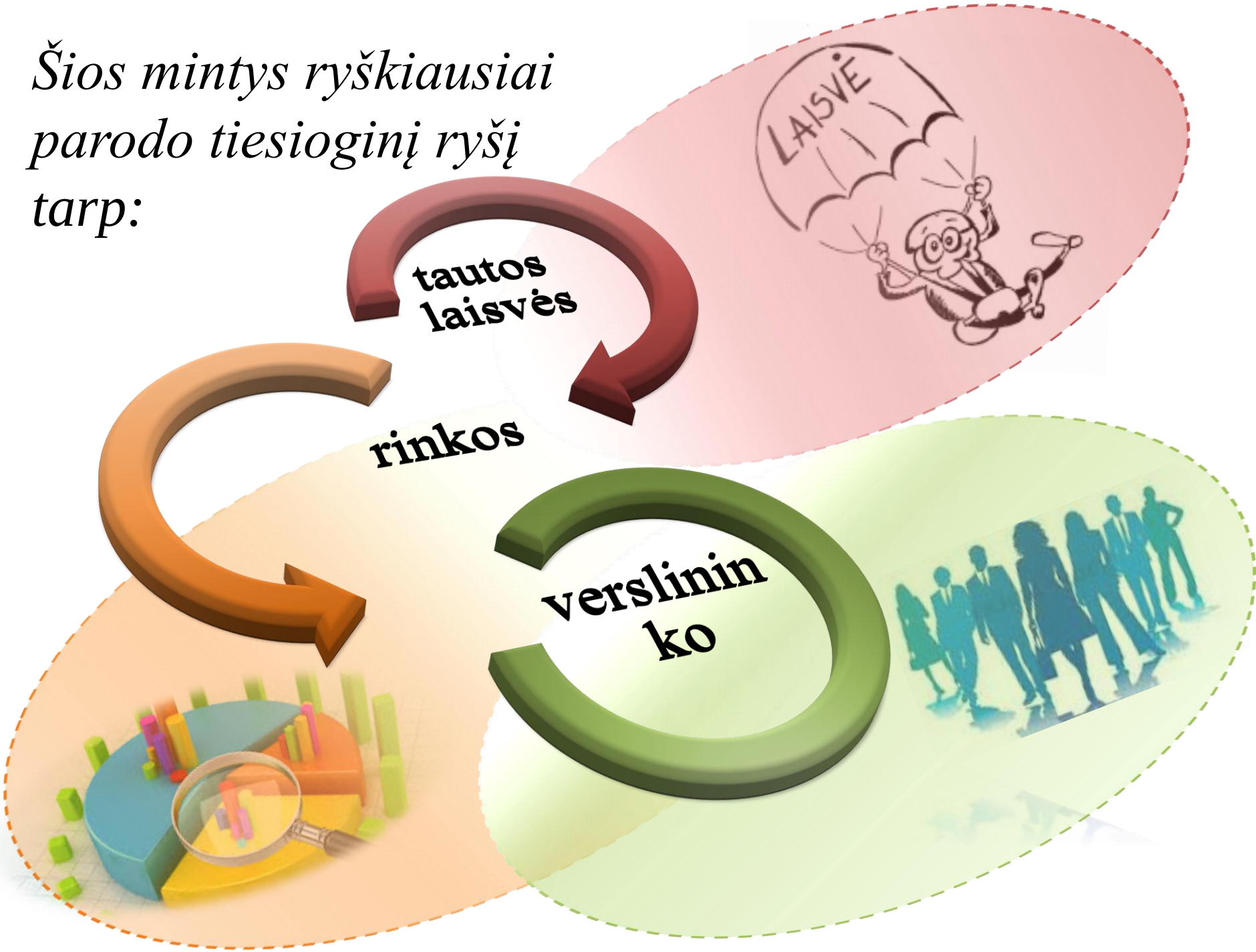

Tuo metu dažnas geologijos specialistas dar manė, kad jo VEIKLOS SRITIS

YRA SPECIFINĖ,

išskirtinė ir tiktai darbas valstybinėje struktūroje tėra moralus.

Vakarų ekspertai *tarp apsunkinančių ekonomikos pertvarkymo veiksnių* postsovietinėse valstybėse **IŠSKYRĖ**:

- biurokratinės sistemos inertiškumą,

- socialinę įtampą,

- psichologinį žmonių pasipriešinimą rinkai,

- įgūdžių veikti joje stoką.

Vyraujantį sovietinį mąstymą ne visiems vienodu tempu pasisekė išstumti iš savo tarpo, todėl

privataus verslo pradininkų smerkimas ir niekinimas

BUVO DĖSNINGAS

postkomunistinių visuomenių reiškinys, neaplenkęs ir geologų.

Kokie svarbiausi pokyčiai įvyko geologijos sferoje per pastaruosius 25 metus:

1. **Vietoj geologinių tyrimų gamybinio susivienijimo buvo sukurta valstybinio valdymo struktūra – LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA PRIE AM.**

Joje įsidarbinusių specialistų branduolį sudarė minėto susivienijimo vadovybė ir Kompleksinės geologinių tyrimų ekspedicijos geologai.

2. **LTSR žemės gelmių kodeksas buvo pakeistas ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMU,**

kuris iki šiol yra pagrindinis teisės aktas reguliuojantis geologinius tyrimus ir žemės gelmių turtų naudojimą.

3. **Tuo metu dauguma geologines paslaugas teikiančių valstybės valdomų įmonių susiskaidė į privačias smulkesnes.**

Gimė daug naujų privačių įmonių, ypač vandens gręžinių gręžimo ir inžinerinių-geologinių tyrimų.

4. **Per pastaruosius 25 metus valstybės asignavimai geologiniams regioniniams ir moksliniams tyrimams bei geologų rengimui Vilniaus universitete pastoviai buvo mažinami.**

5. **Lietuvos geologijos institutas tapo gamtos tyrimų mokslo centro dalimi,**

kur didžioji dalis klasikinių tyrimų, būtinų šalies geologinės sandaros tyrimų kokybės užtikrinimui išnyko.

6. **Lietuvos geologijos tarnybos atliekamas geologinis kartografavimas beveik negrindžiamas naujais giluminę žemės gelmių struktūrą įgalinančiais analizuoti gręžiniais**

……..

7. **Vilniaus universitete daugiau nei 250 metų buvusios geologinės katedros išnyko,**

naujų geologų rengimas Lietuvoje pakibo ant plauko.

8. **Geologinių tyrimų pažangiausios taikomojo pobūdžio technologijos sparčiausiai diegiamos privačiose įmonėse.**

9. **Kiekvienos naujos šalies vyriausybės darbų planuose atsiranda noras peržiūrėti Žemės gelmių įstatymą**

siekiant suteikti valstybės valdymo struktūroms vis daugiau teisių varžyti laisvąją rinką.

10. 2015 m. balandžio 16 d. LRS patvirtino Nacionalinę aplinkos apsaugos strategiją

11. 2014 metais Lietuvos geologijos tarnyba parengė kelrodį:

žemės gelmių ištekliai, jų gavybą sąlygojantys veiksniai ir jų sąveikos tobulinimas: naudingųjų iškasenų gavybos strategija.

12. Vis labiau ryškėja valstybės institucijų darbuotojų kvalifikacijos degradacija ir savivalė

Tai lemia, kad privatus verslas turi mokyti baigusius aukštuosius mokslus kontroliuojančių institucijų specialistus elementarių sąvokų. Nesant asmeninės atsakomybės Lietuvos teismuose nebaudžiami yra tiktai psichiniai ligoniai ir valdininkai. Todėl abu kontingentai laisvai siaučia mūsuose.

Aplinkos apsaugos **STRATEGIJOS TIKSLAS** gamtos išteklių srityje -

užtikrinti ilgalaikį racionalų, tvarų valstybės funkcionavimui svarbių nacionalinių gamtos išteklių naudojimą, jų apsaugą, atsinaujinančių gamtos išteklių atkūrimą ir, kur įmanoma, gausinimą, sudarant sąlygas darniai ūkio plėtrai.

Lietuvos geologijos tarnyba 2015 metais parengė ir paskelbė Lietuvos kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių ir gavybos analizę

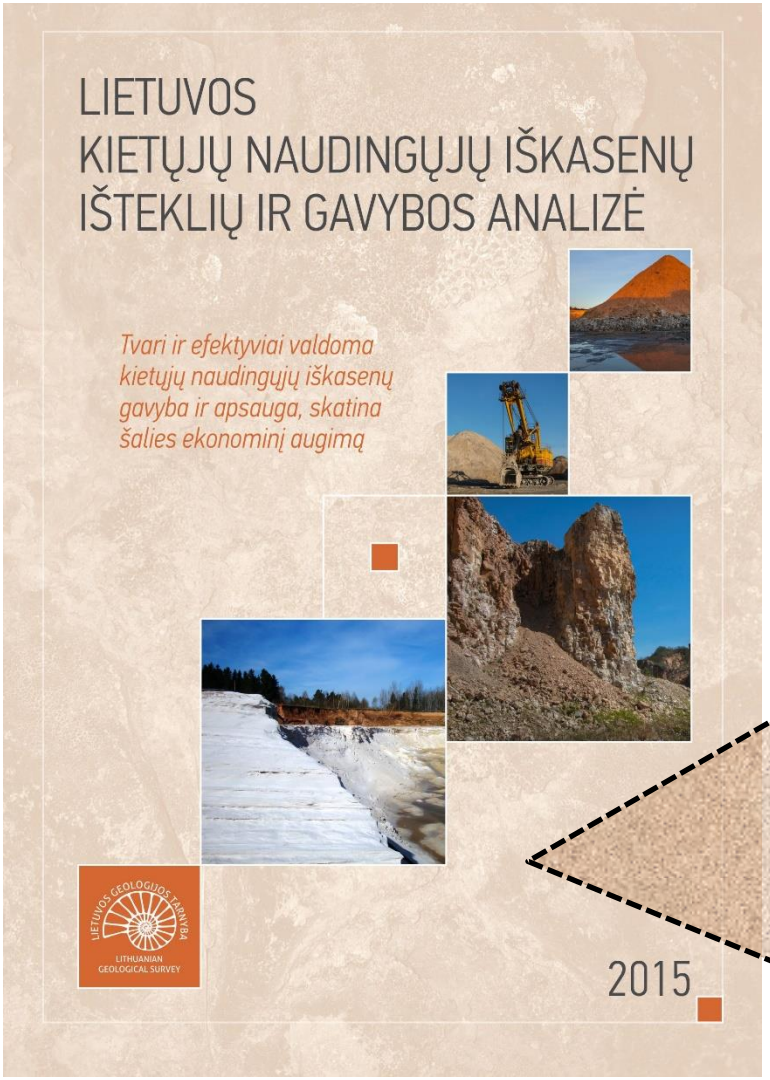

Teigiama, kad:

„Gamtos išteklių tausojimo ir apsaugos programos tikslai – ĮGYVENDINTI NACIONALINIO SAUGUMO REIKALAVIMUS siekiant užtikrinti ilgalaikį racionalų valstybės funkcionavimui svarbių nacionalinių išteklių naudojimą, jų apsaugą, atkūrimą ir gausinimą, SUDARANT SĄLYGAS DARNIAI ŪKIO PLĖTRAI.“

Naudingųjų iškasenų telkinių žvalgyba, jų parengimas naudojimui bei eksploatacija yra vykdoma tiktai

PRIVAČIOS INICIATYVOS PAGRINDU.

Tačiau ar Lietuvos valstybei reikia ir toliau gausinti žemės gelmių išteklius, kai LGT pateiktoje Lietuvos kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių ir gavybos analizėje įrašyta, kad ***Lietuvos ūkiui VISŲ*** *šiandien naudojamų naudingųjų iškasenų* ***IŠTEKLIŲ*** *detaliai iššvalgytuose telkiniuose* ***PAKANKA DAUGIAU NEI 100 METŲ?***

Pateikiant visuomenei, Vyriausybei ir Seimui tokią žinią, akivaizdu, kad **<u>geologine žvalgyba užsiimančios įmonės</u>** **gali bent 75 metus pailsėti** nuo darbų, o verslas tegul naudojasi tuo, kas jau iššvalgyta.

Kodėl verslas Lietuvoje toks neįžvalgus, kad investuoja pinigus į naujų telkinių žvalgybą?

DETALIAI IŠŽVALGYTŲ NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ IŠTEKLIŲ KIEKIS 2013-01-01 IR PROGNOZUOJAMAS JŲ GAVYBOS LAIKOTARPIS

Eil. nr.	Naudingoji iškasena	Mato vnt.	Detaliai iššvalgyti ištekliai 2013-01-01	Gavyba 2012 m.	Gavybos trukmė (metais)
1.	Anhidritas	mln. m^3	80,69	–	
2.	Dolomitas	mln. m^3	115,35	0,94	> 100
3.	Durpės	mln. m^3	1280,12	2,18	> 100
4.	Klintis	mln. m^3	211,86	0,66	> 100
5.	Molis	mln. m^3	144,76	0,24	> 100
6.	Smėlis	mln. m^3	275,25	1,90	> 100
7.	Žvyras	mln. m^3	645,69	4,64	> 100

© Lietuvos geologijos tarnyba prie AM, 2015

NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ **PRIEINAMUMĄ** VISUOMENĖS NARIAMS

APSPRENDŽIA

politikų priimami sprendimai ir jų pagrindu valstybinių institucijų darbuotojų sukuriami poįstatyminiai aktai bei jų TAIKYMO PRAKTIKA

DURPĖS

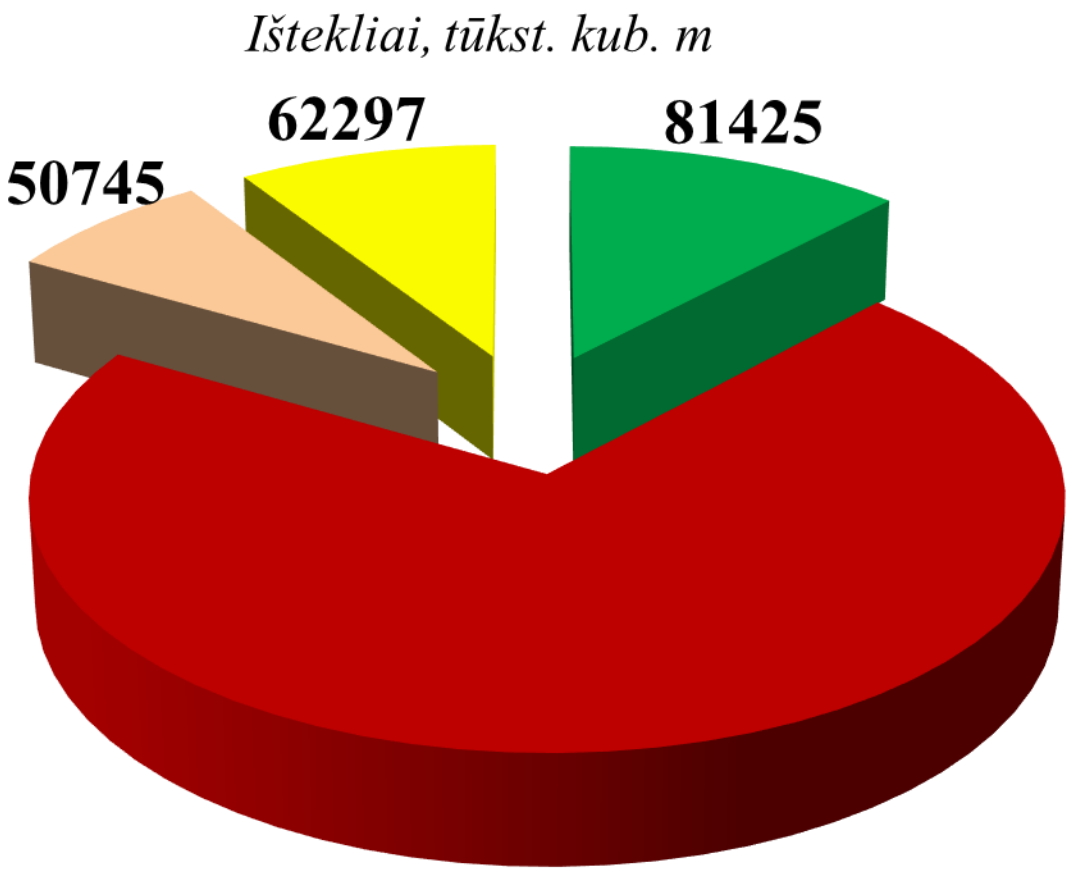

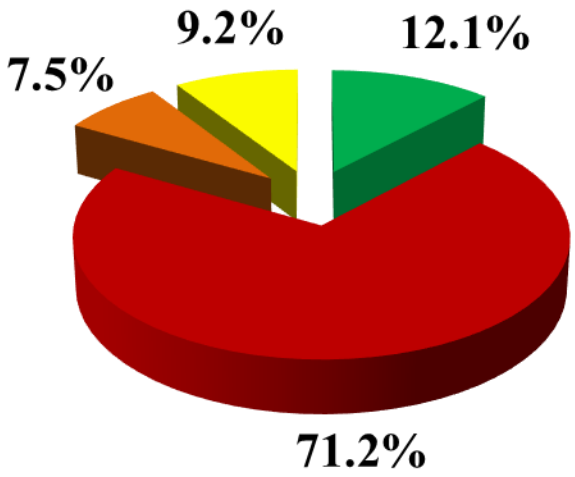

Lietuvos durpynų kadastre yra rašoma, kad pelkių biologinės įvairovės išsaugojimui pakanka skirti apie 10 % jų teritorijų.

- Miškas arba urbanizuotos teritorijos
- Saugomos teritorijos
- Miške, aukštapelkės
- Teoriškai eksploatacija galima

Europos valstybėse saugoma nuo 10 iki 60 % pelkių ekosistemų. Lietuvoje – 91 %.

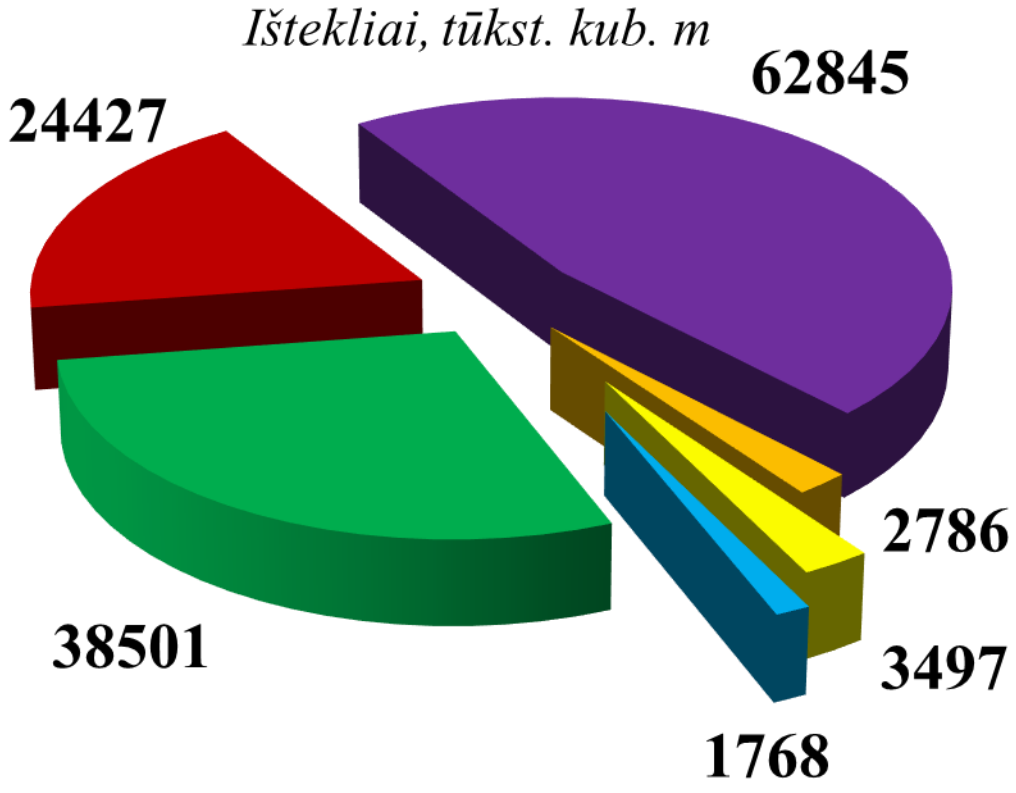

ŽVYRAS

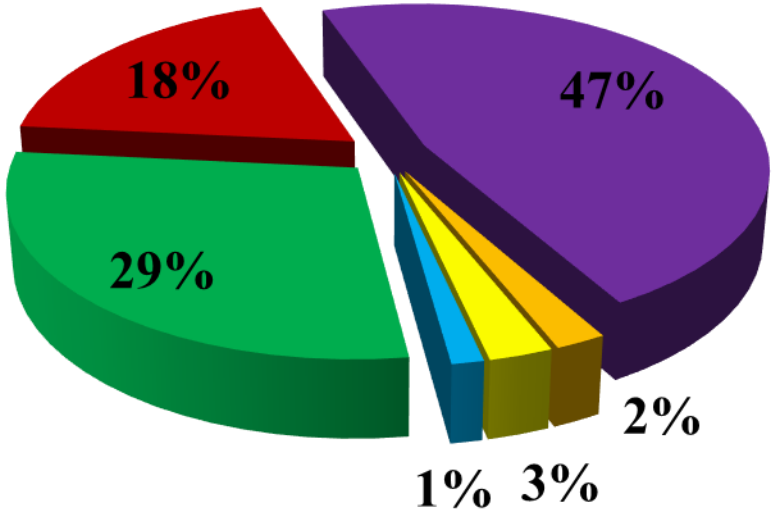

- Miškas
- Saugomos teritorijos
- Vietos savivaldos blokavimas
- Užstatyta
- Teoriškai eksploatacija galima
- Siekiama LGT leidimo

AKIVAIZDU, KAD LGT <u>pateiki duomenys</u> apie visuomenės apsirūpinimą naudingųjų iškasenų ištekliais yra GRYNA DEZINFORMACIJA.

GEOLOGINIAI TYRIMAI prasideda nuo darbų ploto derinimo *su žemės savininku ir naudotoju* bei tų suderintų plotų registravimo Žemės gelmių registre.

Iki 2016 metų vidurio pagal žemės įstatymo 21 straipsnį žemės savininkas privalėjo:

„leisti vykdyti žemės ir jos gelmių bei paviršinio vandens tyrimus ir matavimus šalims suderinus tyrimų trukmę, tiriamo ploto ribas, darbų atlikimo laiką ir nuostolių kompensaciją, nenaikinti ir nežaloti užkonservuotų gręžinių ir mokslo tikslams naudojamų įrenginių“.

IR JOKIŲ KITŲ SĄLYGŲ ĮSTATYMAS NENUMATO.

Tačiau NŽT direktorius 2016 metų viduryje, remdamasis ne šio įstatymo, o Žemės gelmių įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi, patvirtina:

„Žemės gelmių tyrimų, planuojamų atlikti valstybinėje žemėje, derinimo tvarkos aprašą“.

NŽT SPECIALISTAMS BŪTINA PATEIKTI ŽVALGYBOS AR PAIEŠKOS PLOTUOSE <u>GRĘŽINIŲ VIETŲ IŠSIDĖSTYMĄ,</u>
NORS PATYS DAR NEŽINOME, AR JŲ VIETOS PARINKTOS OPTIMALIAI.

Praktikoje, NŽT specialistai reikalauja pateikti daugybę papildomų dokumentų:

- pagrindimą, kad turime teisę atlikti tyrimus,
- PAV atrankos išvadą,
- RAAD pritarimą,
- žvejų būrelių, kuriems suteikta teisė naudoti žvejybos plotus ežeruose, sutikimą

ir pan.

Apskundus tokius perteklinius reikalavimus, gaunamas atsakymas, kad skundą nagrinėjimui persiuntėme Aplinkos ministerijai, o šios institucijos valdininkai informuoja, kad:

SKUNDAS BUS NAGRINĖJAMAS TADA, KAI JIE TURĖS LAISVO LAIKO!

PASIRODO, KAD ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NUOSTATOS TAIKOMOS TIKTAI

LICENCIJAS TURINČIOMS GEOLOGINĖMS ĮMONĖMS.

Faktai liudija, kad: UAB „Senasis ežerėlis“,

kurioje dirba tiktai direktorius biologas ir buhalterė,

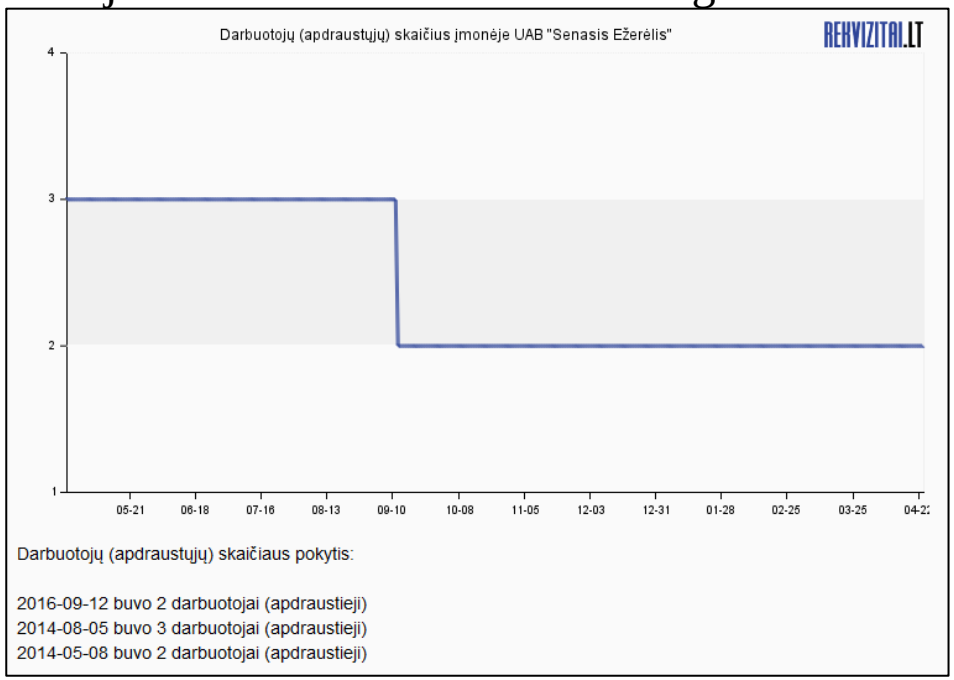

AAA užsakymu atliko

25 Lietuvos ežerų sapropelio

tiesioginius tyrimus, pateikė pasiūlymus šių ežerų išvalymui nuo vertingų žemės gelmių išteklių.

Šių tyrimų atlikimui **NEREIKĖJO**

nei tyrimų ploto derinti su NŽT,

nei registruoti Žemės gelmių registre,

o AAA vadovybė, užsakiusi tokius darbus, atrodo, netgi nežino, kad toks **DARBAS YRA NELEGALUS IR NETEISĖTAS**…

Šiuo atveju vertėtų pasimokyti geologinėms įmonėms kaip nekreipiant dėmesio į teisės aktus veikti rinkoje.
LGT BUVO INFORMUOTA APIE TOKIĄ PRAKTIKĄ, O REZULTATO JOKIO.

Žemės gelmių įstatymo projekte, kuris pateiktas derinimui, verslo suvaržymo keliu pažengta dar toliau.

Suinteresuotas ūkio subjektas, suderinęs su NŽT plotą geologiniams tyrimams valstybinėje žemėje, dar

TURĖS LAIMĖTI AUKCIONĄ ŠIŲ TYRIMŲ TEISEI GAUTI.

Vilkaviškio rajono žemėtvarkos skyrius netgi nederina prašymo LGT, kad būtų išduotas leidimas žvyro išteklių naudojimui **GRAUŽINIŲ II TELKINYJE**, kadangi būsimą karjerą kerta numatytas <u>4 m pločio pravažiavimas</u> į žemės sklypus.....

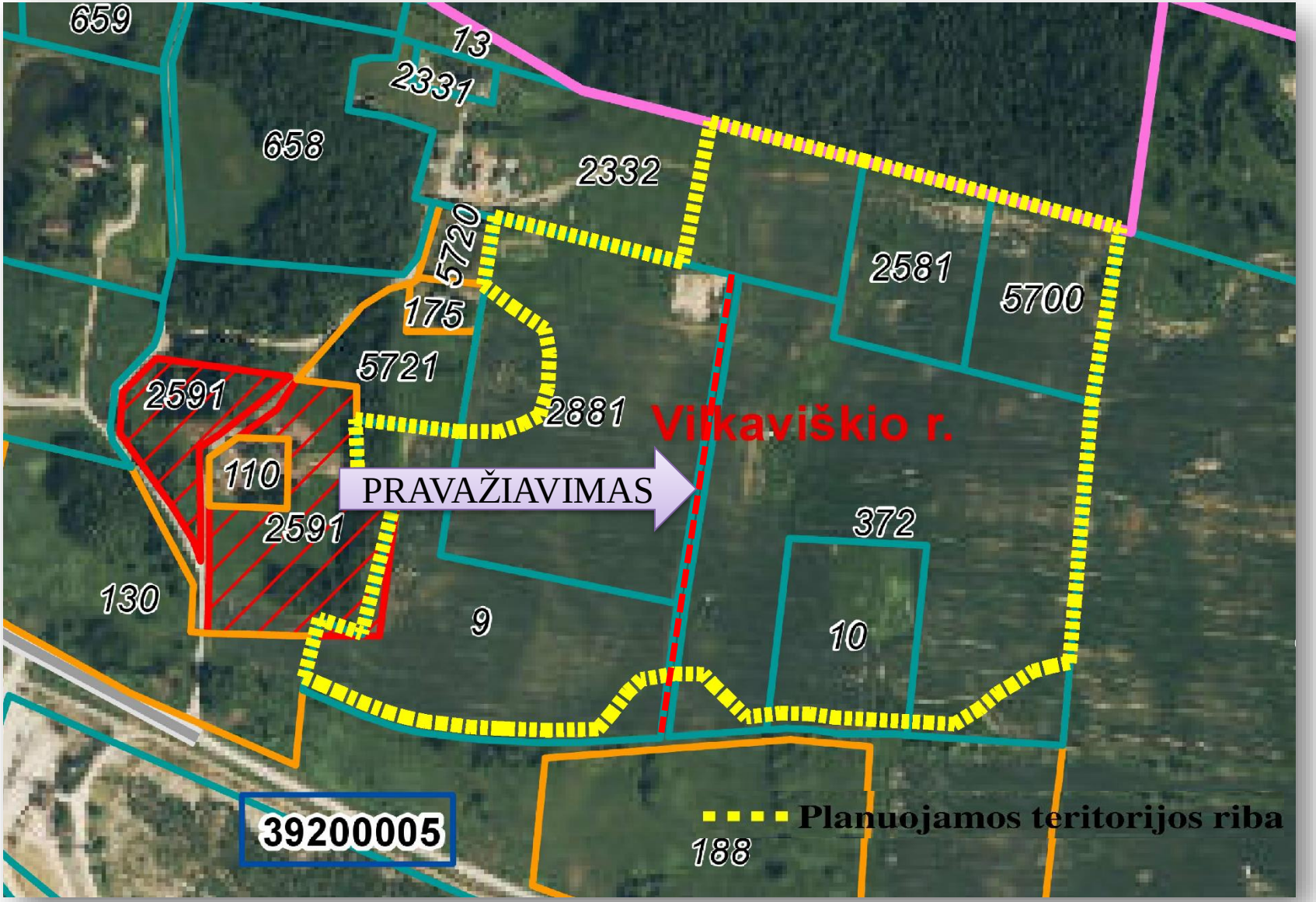

Faktų ir faktinių aplinkybių visuma liudija, kad Aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai dažnai linkę vertinti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai ne pagal faktinę situaciją natūroje, o pagal senus neatnaujintus žemės sklypų kadastrinius duomenis.

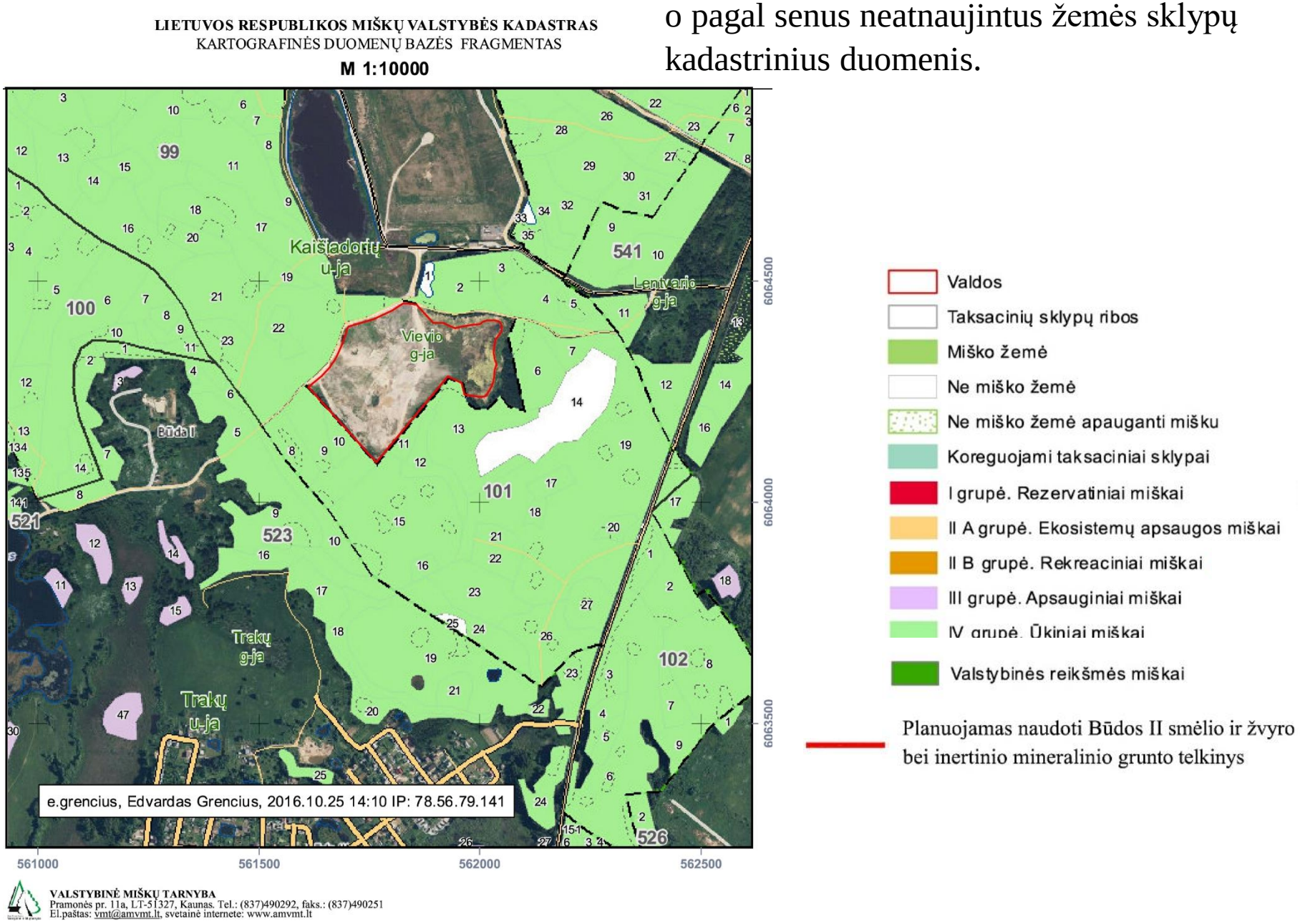

SAPROPELIO GAVYBOS POVEIKĮ žuvims neršto metu tenka grįsti netgi tokiais motyvais, kad žuvys neršti plaukia dideliais būriais ir audringai žaidžia **meilės žaidimus** užlietose pievose bei sekliose pakrantėse.

Čia jos turškiasi, nekreipdamos dėmesio į tai, kas dedasi aplink. Tiktai tokiu būtu pasisekė pagrįsti, kad sapropelio gavyba ežero viduryje žuvims nepakenks.

Kartais tenka aiškinti, kad **VELĖNA TAI NE DIRVOŽEMIS**

ir kad **DURPYNE DIRVOŽEMIO NĖRA**,

nes sunykusios augalų šaknys ir sudaro durpes.

DIRVOŽEMIS

Sudarytas Lietuvos vizualinės struktūros žemėlapis liudija, kad apie 2/3 Lietuvos teritorijos kraštovaizdzis yra toks vertingas, kad jame karjerai negalės atsirasti.

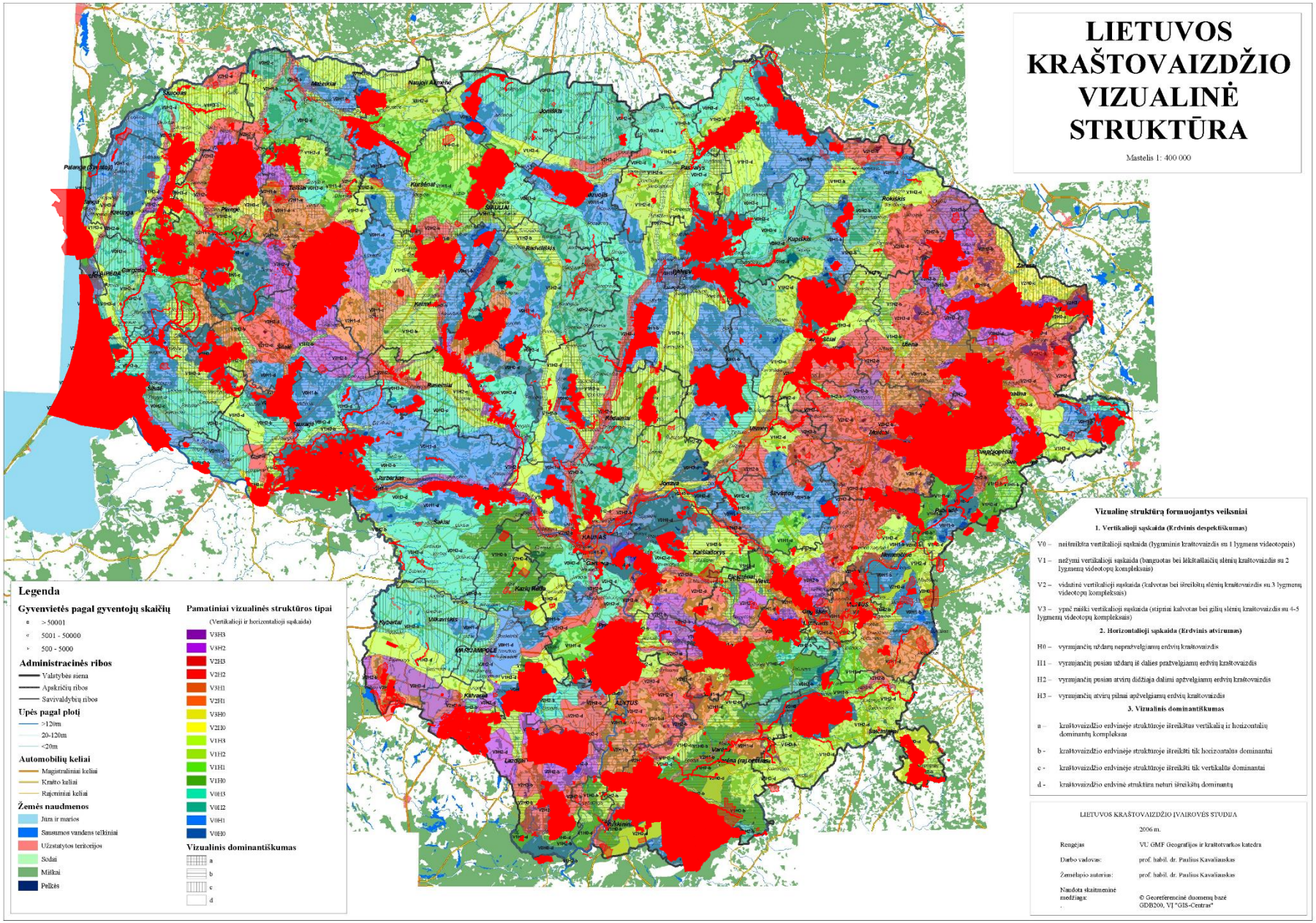

Teritorijų planavimo įstatyme yra įtvirtinta konstitucijos nuostata, kad **žemės gelmių ištekliai yra išskirtinė VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ**

*„.... **žemės gelmių naudojimo planų sprendiniai** turi **AUKŠTESNĘ TEISINĘ GALIĄ** už savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinius **ir privalomai taikomi** savivaldybėms rengiant, keičiant ar koreguojant savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus“.*

Tačiau praktikoje šis straipsnis neįgyvendinamas, kadangi kai kurių savivaldybių ir pačios Aplinkos ministerijos suvokiama, kad **tik patvirtintų** žemės gelmių naudojimo planų sprendiniai turi aukštesnę galią.

PAV proceso, per kurį įrodoma, kad reikšmingo poveikio nebus **NEPAKANKA**, o **VALSTYBĖ PRARANDA IŠTEKLIUS**, prie jų neįmanoma prieiti. Esant tokiai situacijai regionų plėtra, kuri susijusi su žemės gelmių išteklių naudojimu, yra blokuojama.

ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIAI YRA IŠSKIRTINĖ VALSTYBĖS NUOSAVYBĖ.

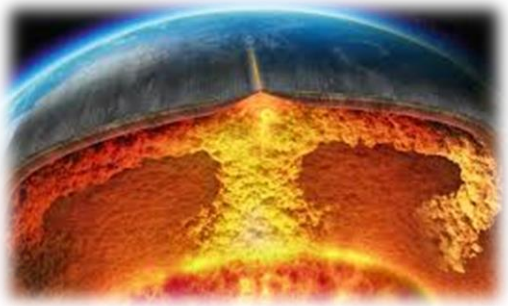

=

...

Jie neperduoti valdyti ar kaip nors kitaip jais disponuoti SAVIVALDYBĖMS.

Todėl **PRIEINAMUMĄ** prie Žemės gelmių išteklių **negali lemti rajono bendrojo plano sprendiniai**.

Daug **beprasmių (perteklinių) procedūrų**, susijusių su LGT dalyvavimu žemės gelmių naudojimo planų rengime, **BŪTŲ GALIMA IŠVENGTI**

LGT iniciavus aplinkos ministro įsakymo dėl teritorijų planavimo sąlygų ir derinimo tvarkos AM sistemoje pakeitimo.

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA
LITHUANIAN GEOLOGICAL SURVEY

LGT PRIIMA SPRENDIMĄ RENGTI

AR YRA PASIŪLYMŲ, AR PRITARIATE RENGIMUI

KREIPIAMĖS DĖL SĄLYGŲ

LIETUVOS APLINKOS APSAUGA

AR PRITARIATE

ATIDUODAM DERINTI

LIETUVOS APLINKOS APSAUGA

LGT TVIRTINA

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA
LITHUANIAN GEOLOGICAL SURVEY

<u>LGT nėra teritorijų planavimo subjektas</u>, todėl nereti atvejai, kai rajonų bendruosiuose planuose pažymėti ne visi naudingųjų iškasenų telkiniai arba nesuteikiama teisė jų teritorijas pakeisti į naudingųjų iškasenų gavybai skirtas.

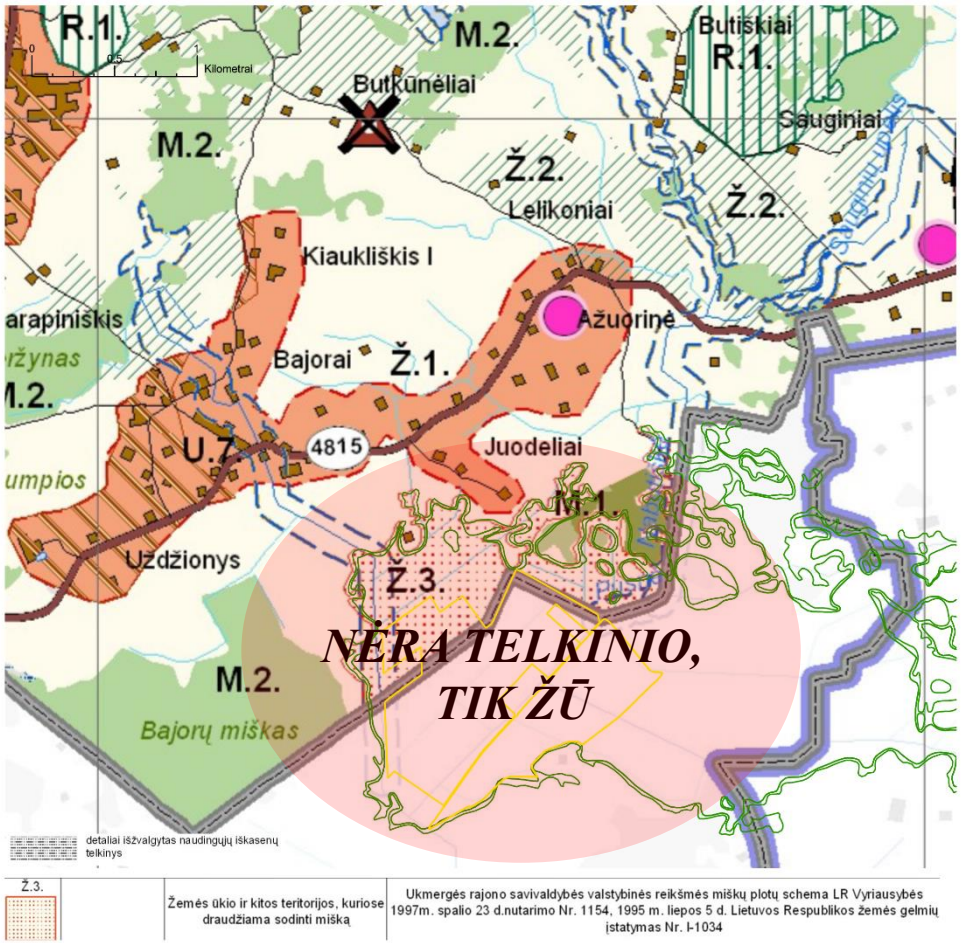

MIŠKO ŽEMĘ PAVERSTI naudingųjų iškasenų teritorija karjerų viduje ir paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose tapo galimu tiktai tada, **kai baigiasi naudojamo telkinio ištekliai.**

Rokiškio rajono Šemetų II žvyro telkinys

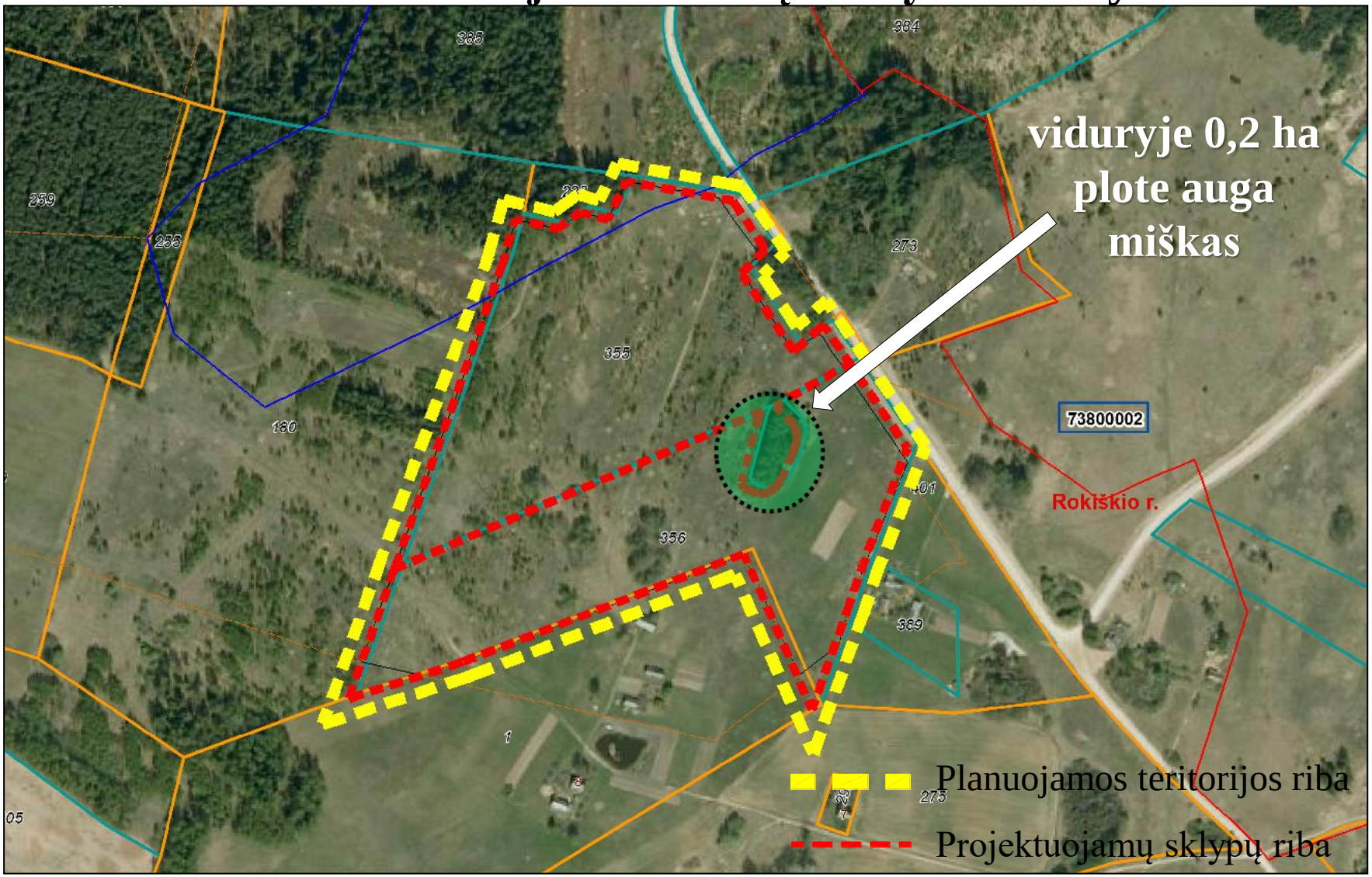

Rokiškio rajono Šemetų II žvyro telkinys

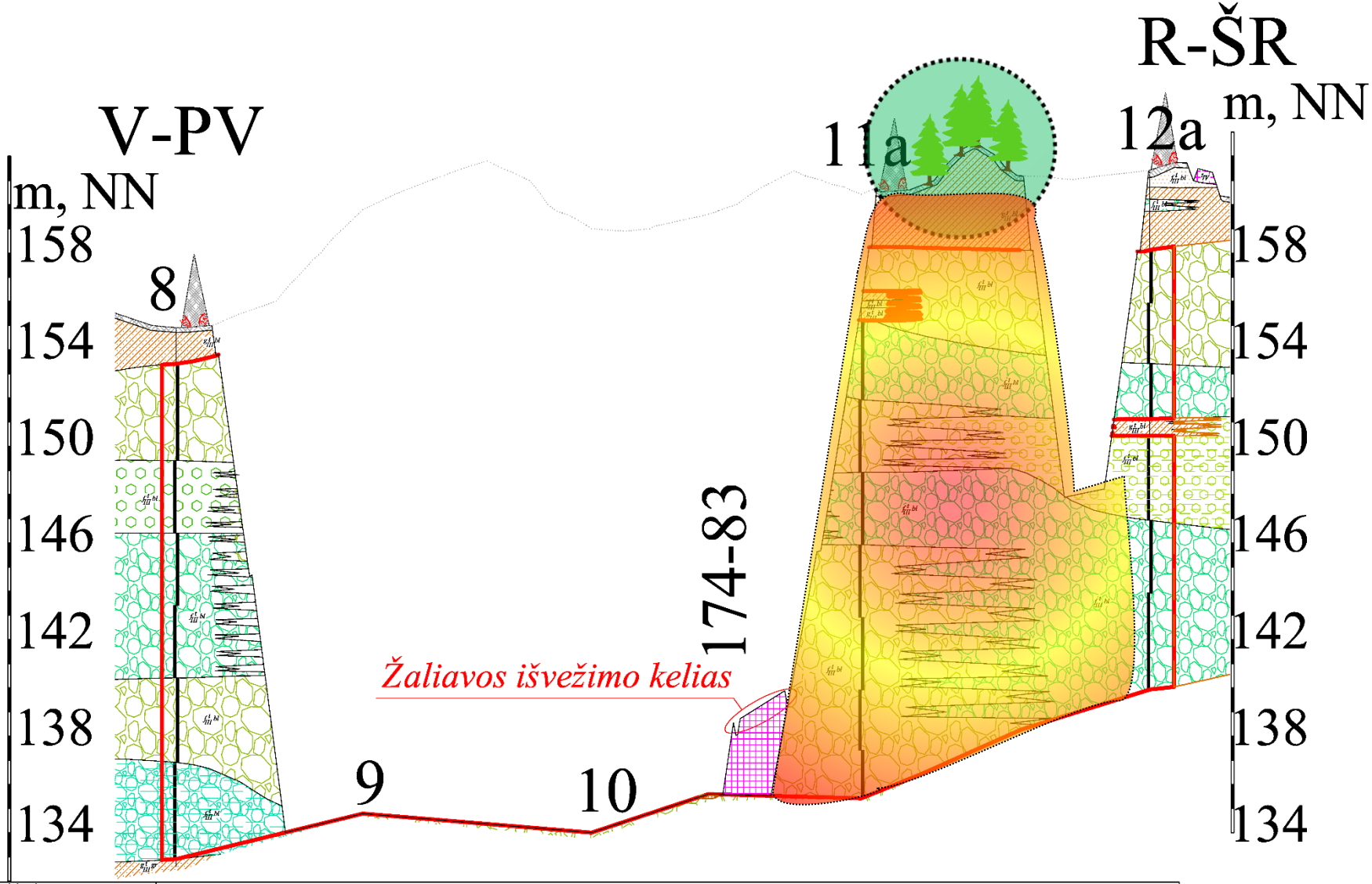

Gręžinio žiočių altitudė, m NN	153.91	133.8	133.0	134.6	154.82	160.42
Dangos storis, m	1.5	0	0	0	0 (0.6)	3.3 (0.7)
Sauso naudingojo klodo storis, m	20.5	0	0	0	19.8	17.5
Apvandeninto naudingojo klodo storis, m	0	0	0	0	0	0
Atstumas tarp gręžinių, m	77	95	48	63	119	

REKULTIVUOTI IŠKASTŲ KARJERŲ Į VANDENS TELKINIUS, kurių plotas didesnis nei **2 ha**, **nebegalima**, nes negavus kaimynų sutikimo, negalima nustatyti žemės naudojimo apribojimų dėl vandens telkinio apsaugos zonos atsiradimo

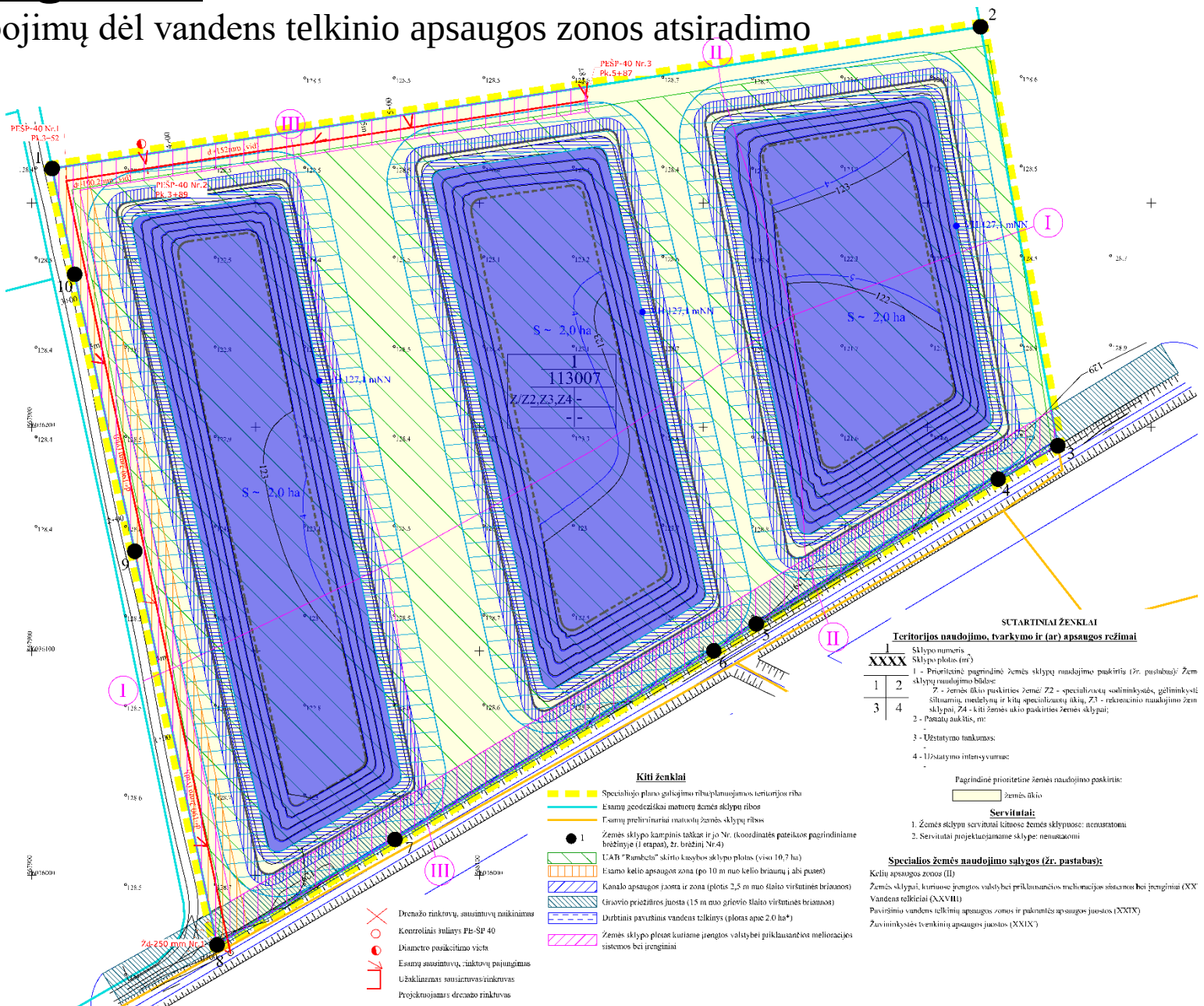

Valdininkai netgi **aplink naudojamų karjerų** dugne esančius vandens **telkinius** paišo jų apsaugos juostas ir zonas, o apsaugos juostoje dirbti technikai nevalia.

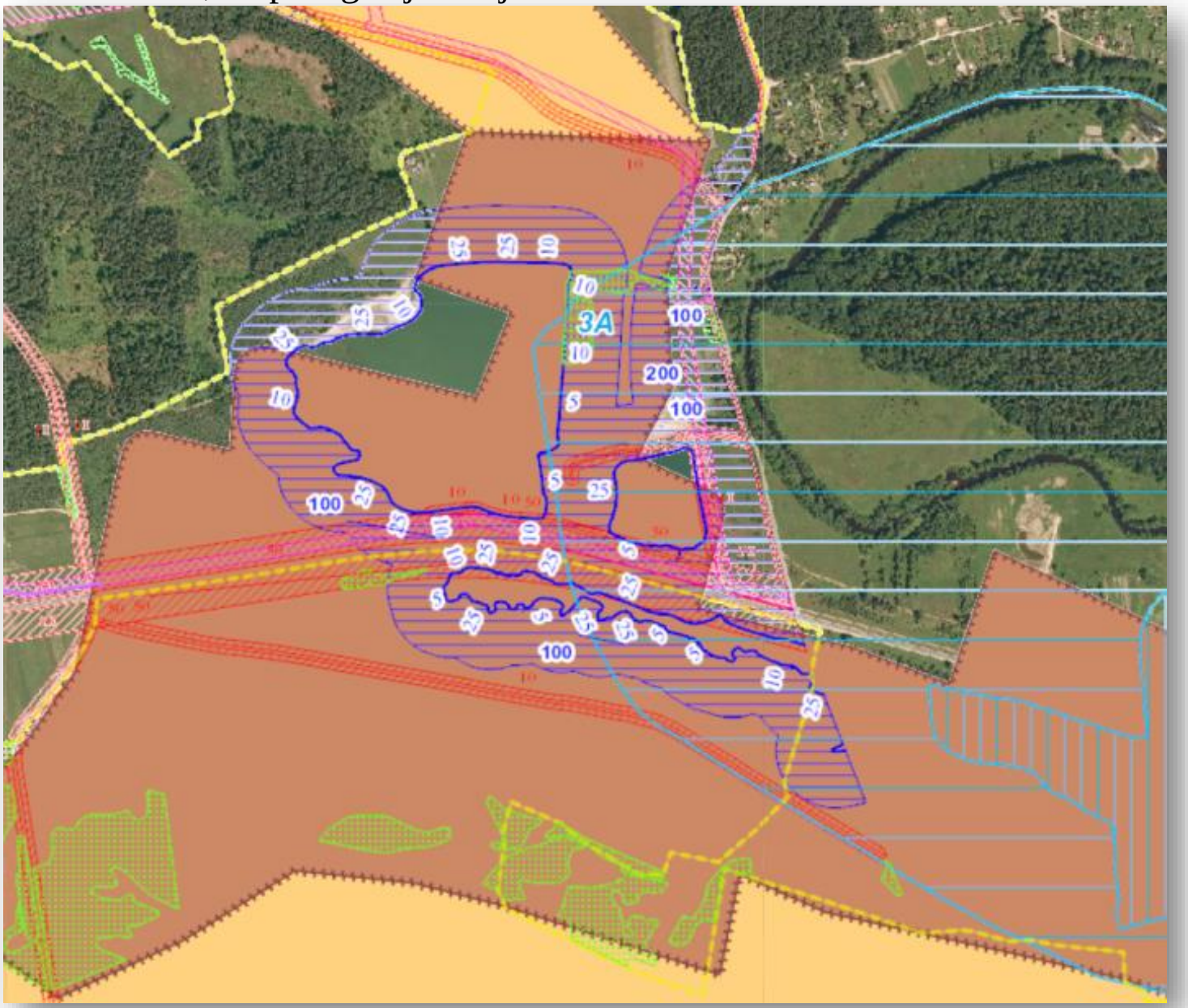

JURBARKO R. KALNĖNŲ ŽVYRO TELKINIO VANDENS BASEINŲ APSAUGOS ZONOS

NELEGALI KASYBA

LGT prie AM turi ir **valdo informaciją** tik **apie pramoniniais karjerais pažeistas teritorijas**. Tačiau apie kitokio pobūdžio kasiniais pažeistų žemių plotus, iškastus gruntų kiekius, tokių kasinių būklę jokios apskaitos nėra.

Tiksliai **nežinoma koks pažeistų mažaisiais ir nelegaliais karjerais žemių plotas** ir kiek iškasta kokių naudingųjų iškasenų įteisintuose mažuosiuose ir nelegaliuose karjeruose.

Nėra informacijos **ar** iš šių karjerų žaliava **nenaudota komerciniais tikslais**.

NELEGALI KASYBA

NŽT
NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Ištrauka iš nuostatų:

„organizuoti ir vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę “

Ištrauka iš NŽT rašto Geologijos Tarnybai:

„Nacionalinė žemės tarnyba ***informacijos apie kasybos darbais pažeistus*** *valstybinės žemės plotus* ***nerenka ir nesistemina****, todėl pateikti prašomos informacijos neturime galimybės.“*

JONAVA

RAJONO SAVIVALDYBĖ

Jonavos savivaldybės administracija pranešė, kad

„***<u>nekontroliuoja ir nekaupia informacijos</u>*** *apie kasybos darbais paveiktus valstybinės žemės plotus*.“

AM Kauno RAAD Jonavos aplinkos apsaugos agentūros vedėjas K. Celiešius Jonavos savivaldybės administracijai paaiškina, kad jo vadovaujama institucija vykdo

„***<u>eksploatuojamų pramoninių karjerų kontrolę</u>***“,

o „*<u>duomenų apie valstybinės žemės plotus</u>, kurie kažkada buvo paveikti kasybos darbų – <u>Agentūra neturi</u>*“.

NIEKAM NERŪPI NELEGALI KASYBA.

PAVEIKTŲ KASYBOS DARBAIS OBJEKTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL KIEKĮ IR %

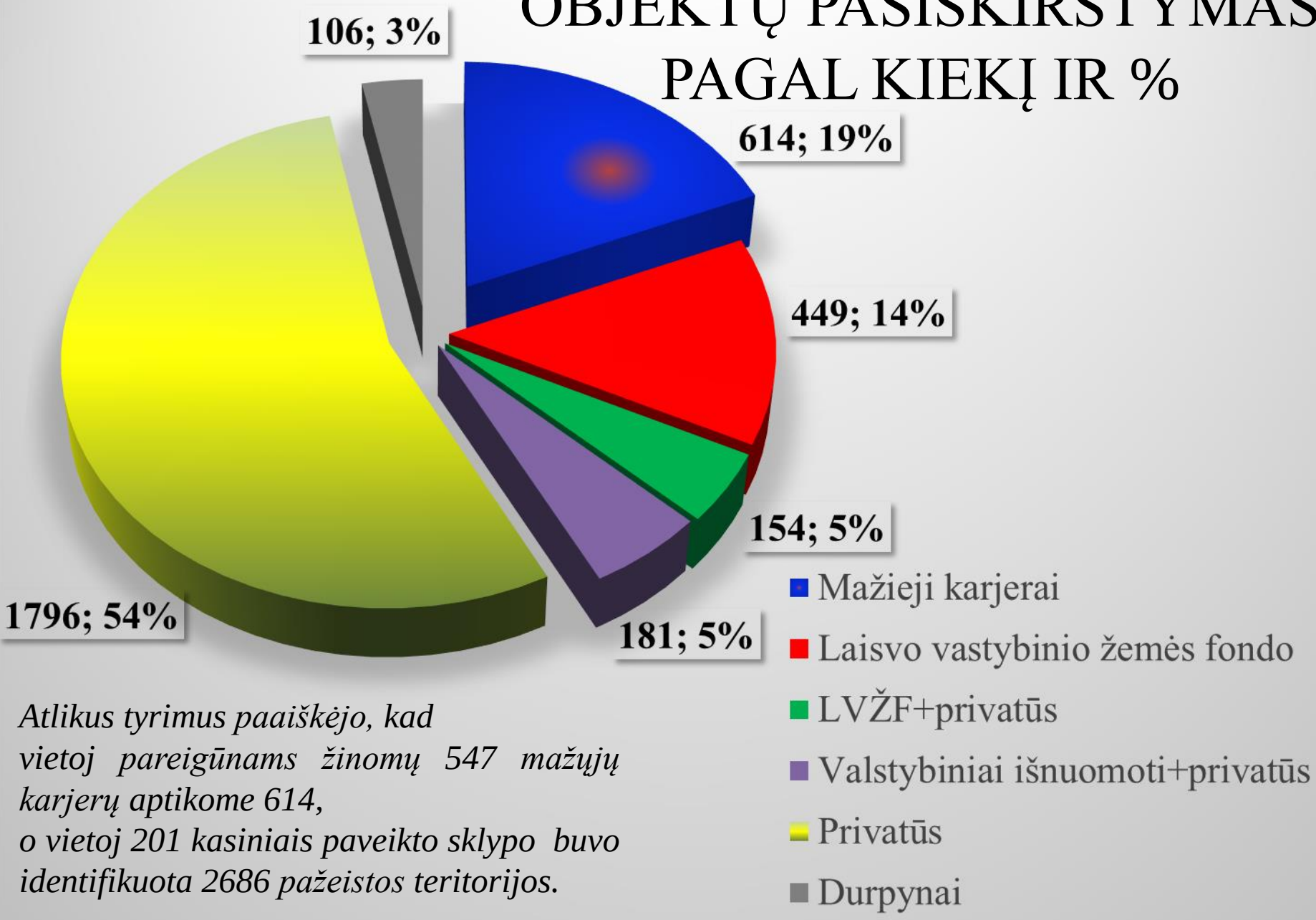

Atlikus tyrimus paaiškėjo, kad vietoj pareigūnams žinomų 547 mažųjų karjerų aptikome 614, o vietoj 201 kasiniais paveikto sklypo buvo identifikuota 2686 pažeistos teritorijos.

Buvo nustatyti **59 atvejai**, kai **nelegalūs karjerai** iškasti **detaliai ar parengtiniai** iššvalgytų telkinių teritorijose.

Žemių naudotojai	Detaliai iššvalgyti telkiniai		Parengtiniai iššvalgyti telkiniai	
	Telkinių skaičius	Plotas, ha	Telkinių skaičius	Plotas, ha
Išnuomota valstybinė žemė	15	53.05	9	6.83
Privati žemė	20	32.6	15	11.63
Viso	**35**	**85.65**	**24**	**18.46**

PAVEIKTŲ KASYBOS DARBAIS OBJEKTŲ SKAIČIUS **SAUGOMOSE TERITORIJOSE**

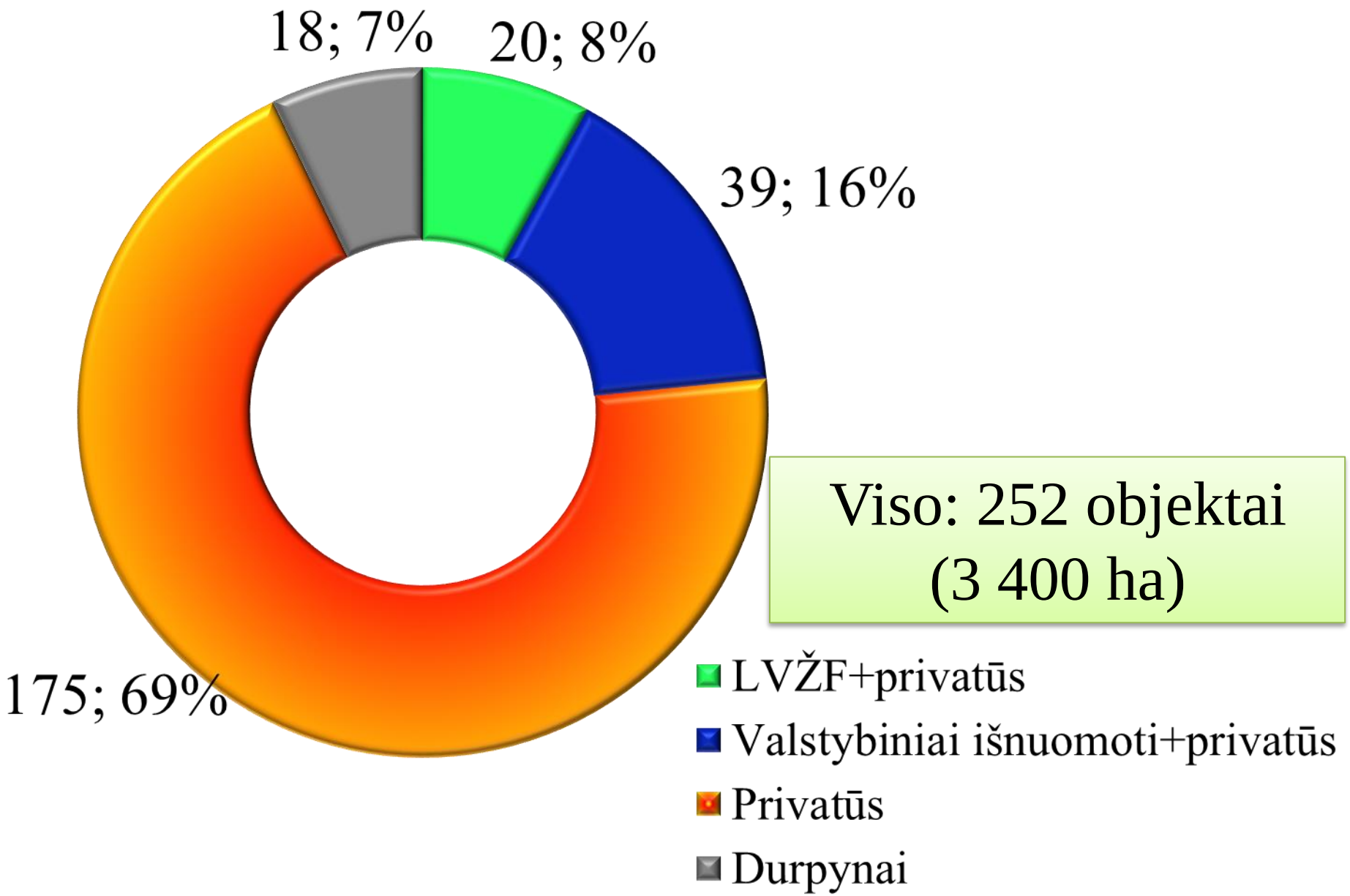

NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ GAVYBOS APIMTYS MAŽUOSIUOSE KARJERUOSE

Priklausomybė	Būklė	Karjerų skaičius	Plotas, ha	NAUDINGOSIOS IŠKASENOS									
				Žvyras		Smėlis		Smėlis ir žvyras		Durpės		Molis	
				Plotas, ha	Tūris, tūkst. m^3	Plotas, ha	Tūris, tūkst. m^3	Plotas, ha	Tūris, tūkst. m^3	Plotas, ha	Tūris, tūkst. m^3	Plotas, ha	Tūris, tūkst. m^3
Urėdijos	Eksploatuojami	**195**	99.3	26.2	286.8	66.3	679.1	4.2	47.9	2.6	26.3		
	Nepradėti	42											
	Rekultivuoti	39											
	Viso	276											
Fiziniai asmenys	Eksploatuojami	**209**	75.46	41.17	997.203	31.69	363.68	1.97	14.53	0.63	2.2		
	Nepradėti	28											
	Rekultivuoti	27											
	Viso	264											
Imonės, ŽŪB	Eksploatuojami	**15**	10.19	4.46	117.53	3.53	26.6	2.2	57.5				
	Nepradėti	7											
	Rekultivuoti	1											
	Viso	23											
Savivaldybės, seniūnijos	Eksploatuojami	**45**	27.26	13.05	185.15	13.4	211.65	0.79	9.67			0.02	0.1
	Nepradėti	3											
	Rekultivuoti	3											
	Viso	51											
VISO LIETUVOJE EKSPLOATUOJAMŲ MK		**483**	**212.2**	84.9	**1586.7**	114.9	**1281.0**	9.1	**129.6**	3.2	**28.5**	0.02	**0.1**
VISO LIETUVOJE		**614**											

VISUOSE ŠIUOSE KARJERUOSE IŠKASTA **3025,9 tūkst. m^3**
NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ

Tai sudaro apie1/3 metinės žvyro ir smėlio gavybos pramoniniuose karjeruose

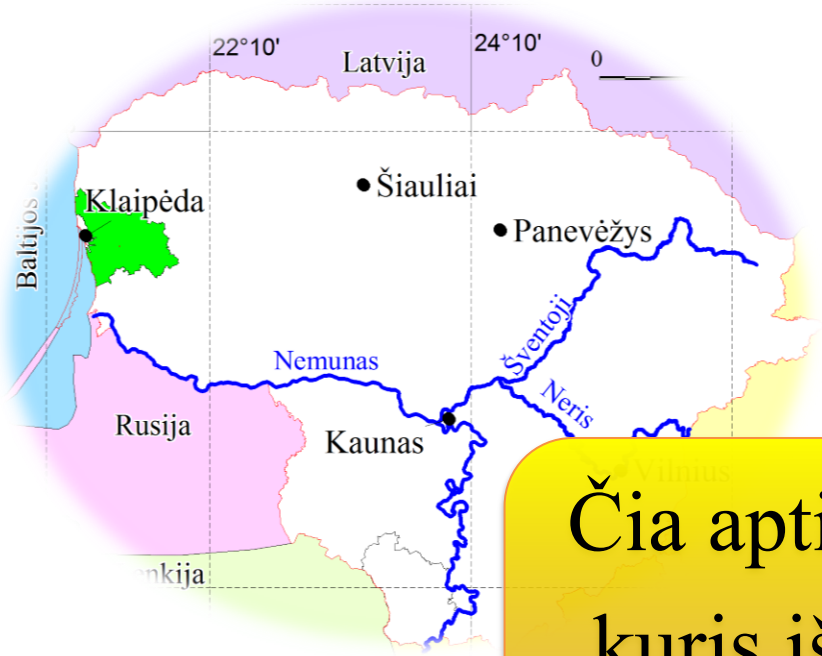

Klaipėdos rajono teritorijoje iškasta beveik 1/4 viso kiekio.

Čia aptiktas vienas mažasis karjeras, kuris išsiplėtė **iki 5,08 ha** ir jame iškasta **679 tūkst.m^3 žvyro**.

Didžiuliai kiekiai naudingųjų iškasenų iškasta Rokiškio, Kelmės (**daugiau nei po 200 tūkst.m^3**), Prienų, Radviliškio **(daugiau nei po 100 tūkst.m^3)** rajonuose.

MAŽŲJU KARJERŲ UŽIMAMŲ PLOTŲ KAITOS HISTOGRAMA

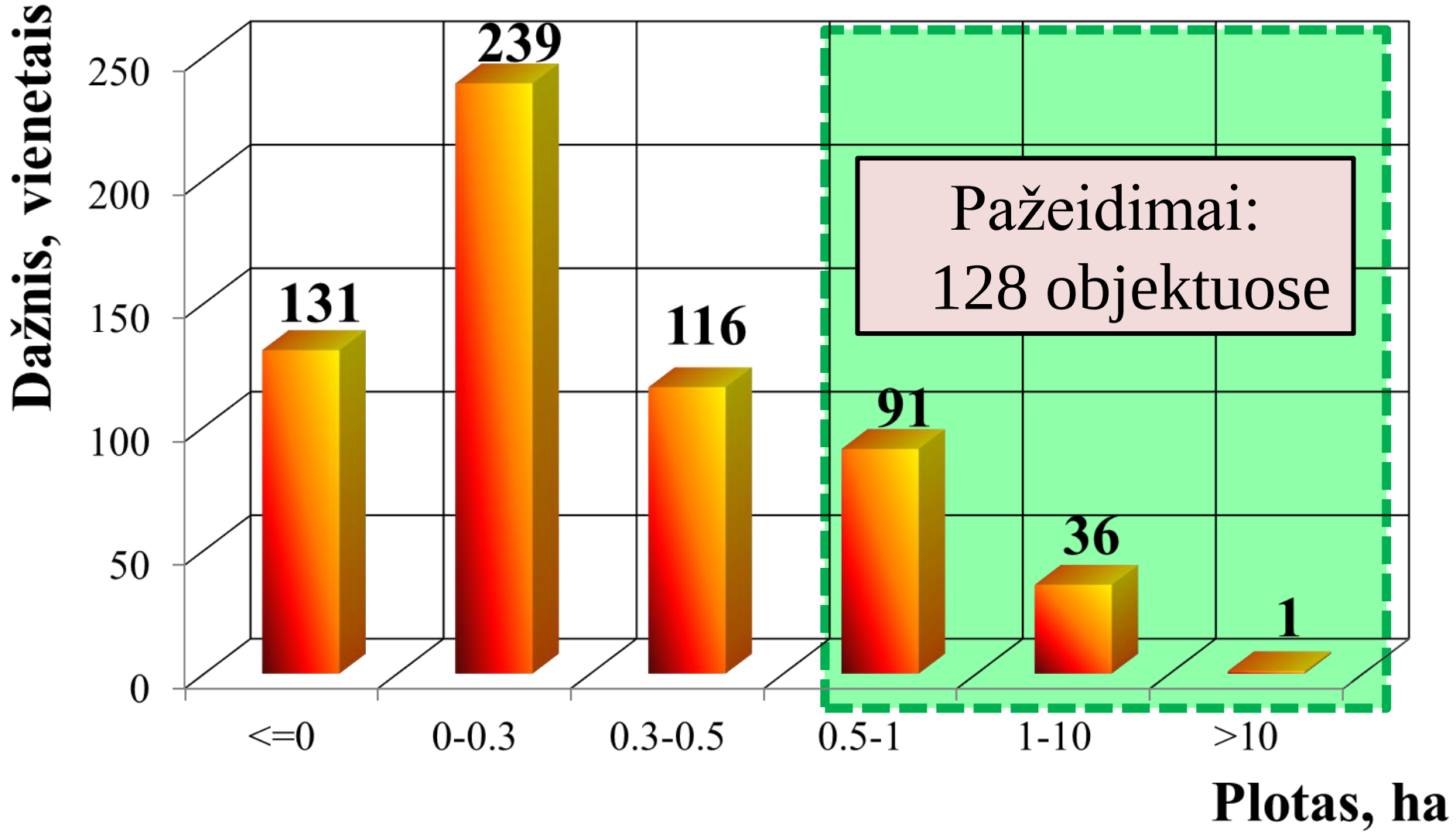

IŠKASTO NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ KIEKIO MAŽUOSIOSE KARJERUOSE KAITOS HISTOGRAMA

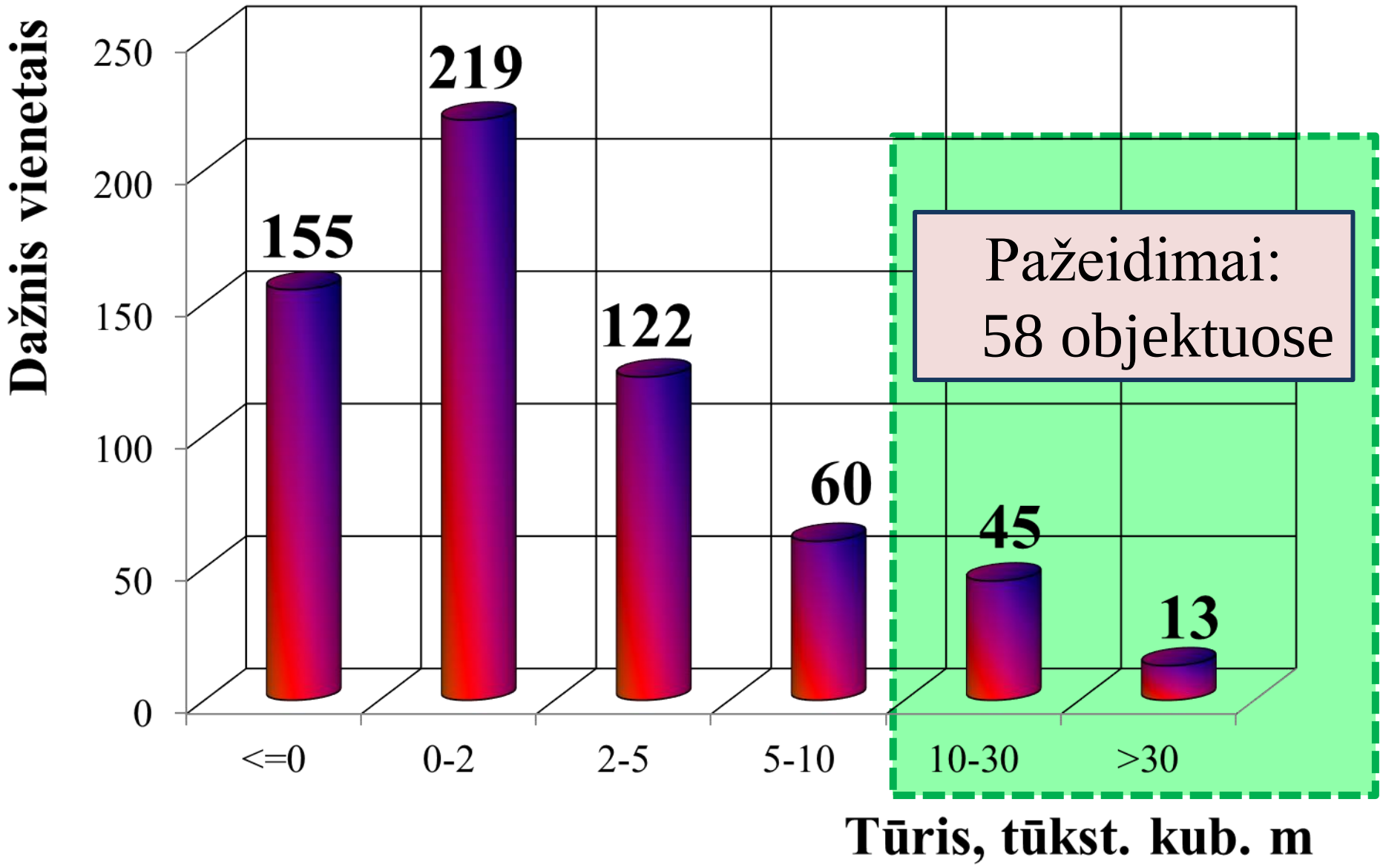

Už šių gamtos išteklių naudojimą valstybei nesumokėta

1,25 mln. €

Pažeidimai LVFŽ

Iškasti naudingųjų iškasenų kiekiai ir pažeisti plotai LVFŽ ir kompleksinės nuosavybės žemėje

Naudingoji iškasena	Pažeistas plotas, ha	Iškastas kiekis, tūkst, m^3
Žvyras	192.78	3662.46
Smėlis	360.86	9847.97
Smėlis ir žvyras	3.83	128.68
Molis	59.19	1197.38
Durpės	1.25	6.4
Viso 521 obj.	**617.91**	**14842.89**

Visa išsami informacija buvo pateikta AM ir LGT.

Tačiau **susidomėjimo nesulaukė**, nes nei vienam atvejui nebuvo surašytas joks pažeidimo aktas.

PRIEŠINGAI – LEGALŪS KASĖJAI SUSILAUKĖ PAPILDOMO DĖMESIO.

APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMAS

*„reguliuoja visuomeninius santykius aplinkosaugos srityje, nustato pagrindines **juridinių ir fizinių asmenų** teises ir pareigas <<...>>, atsakomybę, ekonomines sankcijas už **juridinių asmenų padarytus** aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus siekiant veiksmingos šių pažeidimų prevencijos ir nuostatas dėl bylų dėl ekonominių sankcijų skyrimo teisenos.“*

KAIP MATOTE FIZINIAI ASMENYS GALI DARYTI PAŽEIDIMUS UŽ TAI NEATSAKYDAMI

BAUDOS JURIDINIAMS ASMENIMS:

Neteisėtas nemetalinių naudingųjų iškasenų ir (arba) grunto naudojimas ir (arba) gavyba, kai neteisėtai naudota ir (arba) **išgauta iki 10 kubinių metrų** nemetalinių naudingųjų iškasenų ir (arba) grunto, užtraukia baudą nuo **850 iki 1700 eurų**.

Neteisėtas nemetalinių naudingųjų iškasenų ir (arba) grunto naudojimas ir (arba) gavyba, **padaryti pakartotinai**, kai neteisėtai naudota ir (arba) išgauta **1 000 kubinių metrų** ir daugiau nemetalinių naudingųjų iškasenų ir (arba) grunto, užtraukia baudą **nuo 35 000 iki 80 000 eurų**.

Naujame **ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO projekte** legalių kasėjų atžvilgiu numatytos dar griežtesnės sankcijos:

ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIŲ IŠGAVIMO LIMITUS NUSTATO APLINKOS MINISTRAS.

Ateityje, matyt, jau ne rinka reguliuos gavybą karjeruose, o prie AM įkurtas plano komitetas (kitaip tariant ГОСПЛАН).

Vienas asmuo – ministras, juk nesugebės juos nustatyti.

Leidimo naudoti naudingųjų iškasenų, kuris po leidimo išdavimo ***ilgiau kaip vienerius metus*** ***nepradeda*** *vykdyti žemės gelmių naudojimo plane numatytų telkinio įsisavinimo kapitalinių darbų <<....>> PRIVALO MOKĖTI ĮMOKĄ UŽ TEISĘ NAUDOTI IŠTEKLIUS.*

MOKESČIO TARIFAS - 3 % MOKESČIO UŽ GAMTOS IŠTEKLIUS NUO VISO IŠTEKLIŲ KIEKIO KASYBOS SKLYPE.

PVZ, **ANHIDRITO** PROJEKTO VYSTYTOJAMS TEKTŲ KASMET SUMOKĖTI VALSTYBEI

po 5,8 mln. EUR.

TAI 1/3 ŠACHTOS VAMZDŽIO IŠKASIMO KAINOS.

UŽ **PETRAŠIŪNŲ III DOLOMITO** TELKINIO ĮSISAVINIMO UŽDELSIMĄ ĮMONĖS TURĖTŲ SUMOKĖTI

319 tūkts. EUR

ĮMONĖ, KURI JAU 11 METŲ TEISMŲ KELIU SIEKIA TEISĖS RENGTI **DAINIŲ DURPIŲ** TELKINIO ĮSISAVINIMO PROJEKTĄ –

po 47 tūkst. EUR.

Kita nauja ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO projekto nuostata:

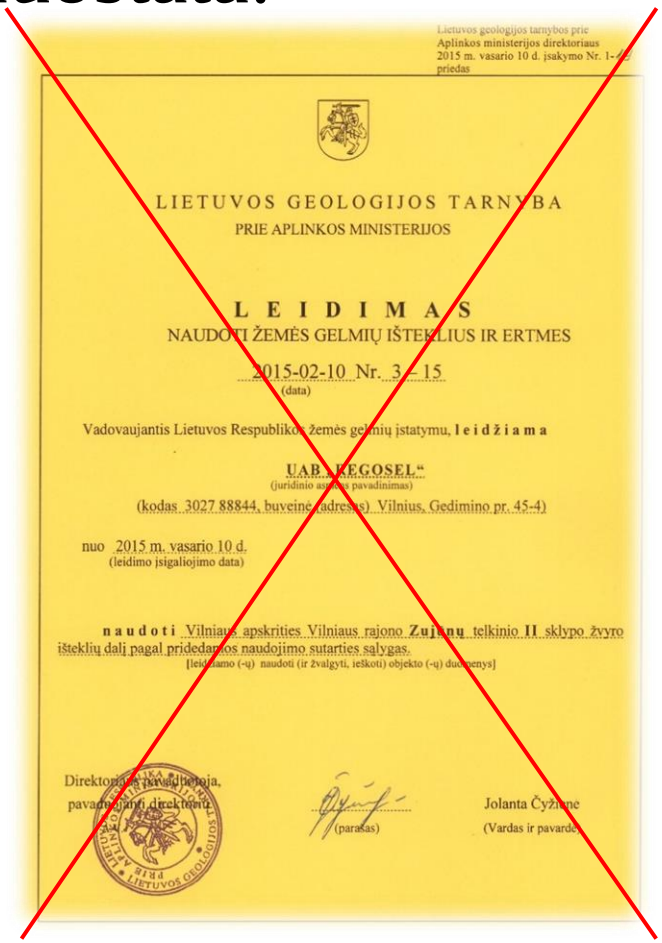

Lietuvos geologijos tarnybos prie
Aplinkos ministerijos direktoriaus
2015 m. vasario 10 d. įsakymo Nr. 1-
priedas

LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

L E I D I M A S
NAUDOTI ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIUS IR ERTMES

2015-02-10 Nr. 3 – 15
(data)

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, **l e i d ž i a m a**

UAB „KEGOSEL“
(juridinio asmens pavadinimas)

(kodas 3027 88844, buveinės adresas) Vilnius, Gedimino pr. 45-4)

nuo 2015 m. vasario 10 d.
(leidimo įsigaliojimo data)

n a u d o t i Vilniaus apskrities Vilniaus rajono **Zujūnų** telkinio **II** sklypo žvyro išteklių dalį pagal pridedamos naudojimo sutarties sąlygas.
[leidžiamo (-ų) naudoti (ir žvalgyti, ieškoti) objekto (-ų) duomenys]

Direktoriaus pavaduotoja,
pavaduojanti direktorių

(parašas)

Jolanta Čyžienė
(Vardas ir pavardė)

„***Leidimo*** *naudoti žemės gelmių išteklius* ***galiojimas panaikinamas****, kai leidimo turėtojas leidimu skirtame naudoti telkinyje nepradėjo vykdyti veiklos* ***per 5 metus*** *nuo leidimo gavimo arba* ***4 metus*** *paeiliui* ***nevykdė leidime nurodytos veiklos***“.

Leidimas panaikinamas. O kas toliau?

Aptartų teisės aktų šviesoje Aplinkos ministerijos vystoma politika perša

VIENINTELĘ IŠVADĄ -

ši valstybės valdymo institucija **puikiai saugo aplinką nuo verslo.**

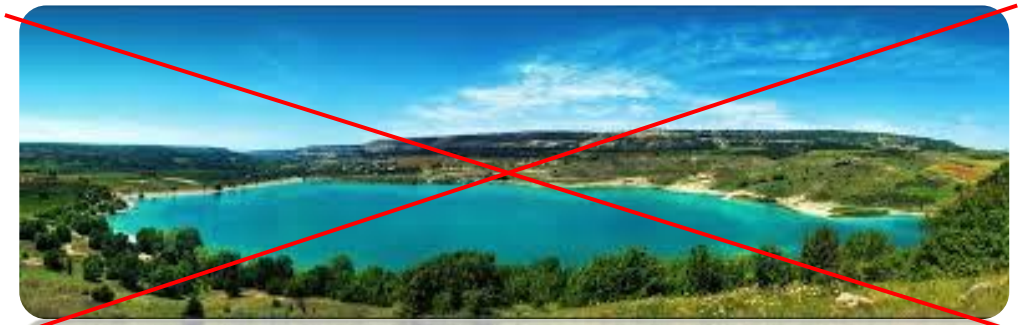

Jeigu <u>nauji teisės aktai bus priimti</u> tai po vieno-kito dešimtmečio **LIETUVA LIKS**

be investicijų į regionus,

be naujos pramonės,

be gerų kelių ir

be žmonių.

AR TOKIA VALSTYBĖ MUMS REIKALINGA?

www.gjmagma.lt
gjmagma@gmail.com
Vaidevučio g.18, Vilnius

Dr.Ginutis Juozapavičius, UAB „GJ Magma“, tel. 868727526
Dr. Tatjana Kuzavinienė UAB „GJ Magma“, VU, mob. tel. 860048297